

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Utrùm omnes actus divinæ voluntatis sint honesti, & laudabiles.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83594](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83594)

dentia divina voluntatis non potest præcindi à voluntate divina, quamvis voluntas divina possit præcindi à tendentia sua. Hinc tendentia voluntatis divina est ipsa voluntas divina in recto, licet cum addito; & cum dico actum divinum esse tendentiam divinæ voluntatis, voluntas non est in obliquo, nisi grammaticaliter. Hinc tendentia, quamvis libera & contingens, voluntatis divinæ, non potest dici contingenter identificata divinæ voluntati, quia nihil sibi ipsi identificatur.

Obj. Si actus liber superaddit divinæ voluntati modum intrinsecum & contingentem, est aliquid in Deo, quod potuit non esse. *R.* dist. seq. Quod potuit non esse simpliciter, n. seq. Quod potuit non esse secundum quid, cap. seq. Actus liber est tum re tum ratione voluntas divina per se ipsam se habens sic ad objectum aliquid extrinsecum. Voluntas autem divina non potuit non esse simpliciter, cum sit perfectio summæ necessaria: at potuit non esse secundum quid ab æterno & pro æterno, quatenus per se ipsam sic se habet ab æterno & pro æterno ad objectum aliquid externum, ut potuerit ad illud se habere aliter & modo opposito ab æterno & pro æterno, quia nimirum sic per se ipsam tendit in illud ab æterno & pro æterno ex propria determinatione, & cum indifferentia activa ad utrumlibet.

Dices. Modus ille, quem superaddit actus liber, est ipse Deus, & consequenter est ens à se, ens summè necessarium. Ergo non potest esse aliquid contingens. *R.* dist. ant. Modus ille est ipse Deus simpliciter, *N.* ant. Est ipse Deus cum addito, hoc est, ipse Deus per se ipsum sic tendens in objectum aliquod, *C.* ant. & *N.* conseq. cum Deus ab æterno & pro æterno liberè sic tendat in objectum illud, & ita sic in illud tendat, ut posset aliter tendere ab æterno & pro æterno. Ex quo non sequitur, quod Deus sit ens contingens, sed tantum quod per se ipsum contingenter se habeat sic ad alia à se. In quo nullum est inconveniens; cum hoc non obstante, adhuc sit ens à se, ens summè necessarium, seu summa necessitate existens, ens immutabile, ens illimitatum in omni genere perfectionis, ens quo nihil melius esse vel cogitari potest, ipsa denique essendi plenitudo, in se summa necessitate continens perfectiones omnes possibiles omni modo, quo possideri possunt, seculis imperfectionibus, & cum ea eminentia, quæ supremum ens decet, ut facile intelligi potest ex dictis Articulis superiori.

ARTICULUS III.

Utrum omnes actus divine voluntatis sint honesti & laudabiles.

RESPONSIO I.

Nullus actus divinæ voluntatis potest esse malus moraliter. Est de fide.

Prob. 1. ex Script. Nam dicitur Deuter. c. 32. *Deus fidelis, & absque ulla iniquitate, iustus & rectus.* Et Psalm. 144. *Iustus Dominus in omnibus viis suis, & sanctus in omnibus operibus suis.* 2. Ratione. Quia Deus essentialiter habet summam sanctitatem: nam summa sanctitas est de ratione entis, quo nihil melius esse & cogitari potest. Sed summa sanctitas dicit summam impeccabilitatem, quæ cum peccato stare non potest. Ergo, &c.

Obj. Ad rationem perfectæ libertatis pertinet potentia peccandi vel non peccandi. Atqui Deus est perfecte liber. Ergo, &c. *R.* neg. maj. Nam, ut rectè ait S. Thomas hic q. 62. art. 8. ad 3. *Quod liberum arbitrium diversa eligere possit servato ordine finis, hoc pertinet ad perfectionem libertatis ejus. Sed quod eligat aliquid divertendo ab ordine finis, quod est peccare, hoc pertinet ad defectum libertatis. Unde major libertas arbitrii est in Angelis, qui peccare non possunt, quam in nobis, qui peccare possumus.* Igitur absoluta impeccabilitas non impedit, sed perficit libertatem Dei, qui quidem non peccando non

potest habere laudabilitatem moralem; quam habet is, qui non peccat, cum peccare potest; at ex eo quod non possit peccare, habet laudabilitatem physicam longè præstantiorem laudabilitate morali, quæ caret non peccando, & quæ magnam in agente libero supponit imperfectionem, nempe peccabilitatem: unde non est perfectio, nisi secundum quid.

RESPONSIO II.

Nullus actus voluntatis divinæ potest esse indifferens in individuo.

Prob. Nam summa voluntatis divinæ sanctitas præter summam impeccabilitatem includit summam indefectibilitatem: alioqui non esset summa sanctitas, quia non esset id, quo nihil melius esse vel cogitari potest in ratione sanctitatis. Ergo voluntas divina est absolute incapax omnis defectus morales. Atqui actus indifferens in Deo esset defectus moralis in Deo. Ergo, &c. *Prob. subs.* Ille actus est defectus moralis, propter quem aliquo modo vituperabilis est is, qui illum facit: nemo enim jure vituperatur, nisi propter defectum aliquem sibi voluntarium, ac proinde moralem. Atqui Deus aliquo modo vituperabilis esset propter actum pure indifferentem: actum enim minus perfectum tunc eligeret, relicto perfectiori, nempe honesto, & quidem sine causa; quam enim habere posset? & ita absque causa privaret se morali aliqua perfectione, quam posset habere, idem objectum sed meliori modo volendo. Ergo, &c.

Porro eadem ratione demonstratur voluntatem divinam, ex hypothese quod vellet aliquid circa creaturas, illud necessariò velle, 1. ex motivo honesto; quia si vellet ex motivo indifferenti, absque causa privaret se aliqua perfectione morali, quam posset habere, & ita moraliter deficeret, & esset aliquo modo vituperabilis. 2. Ex motivo summè honesto; quia si vellet ex motivo minus honesto, tam verè deficeret moraliter, quam si vellet ex motivo indifferenti: tam verè enim vituperari potest, qui absque causa privat se in agendo majori aliqua perfectione morali, quam posset habere, quam qui gratis privat se simpliciter aliqua perfectione morali, quam habere posset. Hinc bonitas divina, propter se amata, est necessarium motivum primum & ultimum omnium omnino actuum liberorum voluntatis divinæ: est enim motivum summè honestum, quo inferius est omne aliud, quantumvis honestum sit.

RESPONSIO III.

Omnes actus divinæ voluntatis habent infinitam simpliciter honestatem, & sunt æqualiter honesti, etiam prout virtualiter inter se distinguuntur.

Prob. 1. pars. Nam omnes actus divinæ voluntatis, etiam prout virtualiter inter se distinguuntur, habent motivum in ratione honesti simpliciter infinitum, & perfecte amatum, quantum meretur ejus honestas, nempe bonitatem divinam, comprehensive amatum propter se. Ergo, &c. Secunda pars sequitur ex prima. Nam si omnes actus voluntatis divinæ sunt honestatis simpliciter infinitæ, etiam prout virtualiter inter se distinguuntur, non possunt, etiam prout virtualiter inter se distinguuntur, non esse perfecte æquales in ratione honesti, quia perfecte infinito in aliqua ratione non potest dari aliquid melius & perfectius in eadem ratione. Nec obstat, quod actus illi, prout virtualiter inter se distinguuntur, sint actus diversarum virtutum inæqualium: nam omnes ex æquo habent pro motivo primario & ultimo bonitatem divinam perfectissimè & comprehensive dilectam propter se, & ita omnes ex æquo accipiunt ab illa honestatem simpliciter infinitam. Infinitum autem etiam ab alio infinito in eadem ratione superari non potest. Quod si actus illi considerentur præcisè ut sunt actus virtutum inæqualium, erunt quidem inæquales præcisè, hoc est, præcipient ab æqualitate, quam habent in ratione honesti; at non erunt inæquales positivè, quia propter motivum commune charitatis perfectissimæ, à quo in ratione honesti simpliciter

infui-

insinuantur, neque honestas illius, qui versatur circa virtutem specialem praestantior, crescit, neque honestas alterius, qui versatur circa virtutem specialem minus praestantem, decrevit. Unde propter motum commune, quod habent, sunt inter se necessarii perfectissimi aequales. Ex his patet responsio ad ea, quae obijci possunt.

RESPONSIO IV.

Quamvis omnes actus divinae voluntatis sint aequaliter honesti, & ita voluntas divina non possit eligere inter actus magis vel minus honestos; tamen omnes illi actus, quibus vult aliquam Dei gloriam intrinsecam, cum posset velle minorem, habent veram laudabilitatem, non solum physicam, sed etiam moralem.

Et 1. quidem quod habeant saltem laudabilitatem physicam, patet ex eo quod sunt honesti & boni: imò cum habeant bonitatem & honestatem simpliciter infinitam, non possunt non habere simpliciter infinitam laudabilitatem physicam. 2. Quod habeant etiam laudabilitatem moralem, prob. Nam qui libere & honeste eligit majus bonum, cum posset eligere minus, hoc ipso laudabilis est in genere moris, & dignus premio, si habet superiorem, à quo premiari possit. Atqui Deus volendo majorem gloriam suam extrinsecam, cum posset velle minorem, honeste & libere eligit majus bonum, relicto minori, quod posset velle. Ergo Deus volendo majorem gloriam suam extrinsecam, cum posset velle minorem, verè laudabilis est in genere moris: imò cum volendo majorem gloriam suam extrinsecam, velit illam per actum infinitè simpliciter honestum, volendo majorem gloriam suam extrinsecam, infinitè simpliciter laudabilis est in genere moris. Ergo, quod idem est, omnis actus, quo Deus vult majorem suam gloriam extrinsecam, cum minorem velle posset, habet veram laudabilitatem in genere moris, eamque simpliciter infinitam. Ex his,

Collige 1. omnes actus liberos, quibus Deus vult aliquam gloriam suam extrinsecam, cum posset velle minorem, esse aequaliter inter se laudabiles in genere moris; cum omnes laudabilitatem in genere moris simpliciter infinitam habeant. 2. Deum volendo producere tot creaturas, quot re ipsa decrevit producere, & non plures, atque producendo, tantam gloriam suam extrinsecam procurare, & non majorem, summè laudabilem esse in genere moris, quia potuit velle producere pauciores, & producendo, minorem gloriam suam extrinsecam procurare. Unde non esset laudabilior, volendo longè plures creaturas producere, quam re ipsa producit, & producendo, majorem gloriam suam extrinsecam procurare, quam re ipsa procurat: sicut non esset minus laudabilis, volendo producere longè pauciores creaturas, & producendo, longè minorem gloriam suam extrinsecam procurare; quia tandiu infinitam simpliciter, ac proinde summam in genere moris laudabilitatem habet, quandiu posset velle aliquid minus eo quod vult. Sed ad volutionem aliquarum difficultatum,

Nota. Triplex est laudabilitas in genere moris. Prima fundatur in libertate bene vel male agendi. Hanc laudabilitatem habet, qui bene agit, cum posset male agere. Secunda fundatur in libertate agendi magis vel minus honestè. Hanc laudabilitatem habet, qui magis honestè agit, cum posset minus honestè agere. Tertia fundatur in libertate eligendi alterutrum ex duobus objectis inaequaliter bonis. Hanc laudabilitatem habet, qui per actum honestum vult bonum majus, cum posset velle minus. Prima & secunda laudabilitas, cum supponant imperfectionem aliquam in subiecto suo, locum habere non possunt in Deo. Tertia verò nullam dicit imperfectionem, unde locum habet in Deo, qui proinde capax est laudabilitatis moralis, & quidem infinitae simpliciter in sua ratione, quia liberam habet facultatem ex duobus objectis inaequaliter bonis alterutrum eligendi, & ita per actum infinitè simpliciter honestum,

bonum majus minori libere preferendi. Ex his autem,

Collige, quod actus, quo Deus vult minimam gloriam suam procurare, ita ut non posset velle minorem, & à fortiori, quo nullam gloriam suam extrinsecam procurare vellet, non haberet laudabilitatem in genere moris, & sic tunc Deus nullatenus in genere moris laudabilis esset. In quo non est inconveniens, tum quia actus ille adhuc esset infinitè simpliciter honestus, & sic Deus propter illum haberet laudabilitatem physicam simpliciter infinitam; tum quia laudabilitas moralis nihil perfectionis superaddit laudabilitati physicae, sed solum dignitatem ad premium in subiecto capaci, qualis nec est, nec potest esse Deus, qui superiorem, aut saltem aequalem habere non potest, à quo premiari possit. Ex quibus apparet, quam liberum fuerit Deo sine ullo perfectionum suarum dispendio velle vel nolle producere creaturas aliquas.

ARTICULUS IV.

Quotuplex sit actus divinae voluntatis.

Resp. Actus divinae voluntatis unicus est realiter, sed virtualiter multiplex. Unde cum fundamento in re dividitur logicè in plures actus, & 1. quidem in efficacem & inefficacem. Efficax est ille, quo Deus sic intendit aliquid efficere, ut determinatus sit ad superanda omnia impedimenta. Unde actus efficax impossibilis est cum opposito illius, quod intendit Deus, & semper habet effectum, de eoque dicitur Rom. c. 9. *Voluntati ejus quis resistit?* Et Esther c. 13. *Non est qui possit tua resistere voluntati.* Actus inefficax est ille, quo Deus sic intendit aliquid, ut non sit determinatus ad superandum impedimentum quodlibet; unde compossibilis est cum opposito illius, quod Deus intendit. Talis est actus, quo Deus vult salvare reprobos.

2. Actus divinae voluntatis alius est absolutus, alius conditionatus. Absolutus est ille, qui nullam involvit conditionem ex parte objecti. Talis est actus, quo Deus vult mandata sua servari ab hominibus. Actus conditionatus est ille, qui includit aliquam conditionem ex parte objecti. Talis est actus, quo Deus voluit Israelitas ab hostibus defendere, si mandata ejus observarent, nec Deos alienos colerent. Porro actus absolutus non convertitur cum efficaci: nam omnis quidem actus efficax est absolutus: at non omnis actus absolutus est efficax, ut patet in actu, quo Deus vult mandata sua ab hominibus servari. Saepè tamen nomine actus absoluti intelligitur efficax. Quod est observandum.

3. Actus divinae voluntatis dividitur in antecedentem & consequentem, juxta S. Damascenum, quem sequimur. Antecedens est volitio, quam Deus habet ex se ipso, non expectata occasione vel causa ex parte creaturae. Talis est volitio conditionata salvandi reprobos. Actus consequens est volitio, quam Deus non habet ex se solo, sed data occasione vel causa ex parte creaturae. Talis est volitio absoluta & efficax damnandi reprobos propter impoenitentiam finalem.

4. Actus divinae voluntatis dividitur in voluntatem beneplaciti & voluntatem signi. Voluntas beneplaciti est quaelibet volitio vera & propria dicta, quae verè & propria est in Deo. Voluntas signi non est volitio, sed signum volitionis. Varia autem signa divinae volitionis enumerantur, ex quibus sunt quinque, ad quae caetera facillè revocantur, & comprehenduntur hoc versiculo:

Præcipit, aut prohibet, permittit, consulit, implet. Præceptum significat volitionem absolutam & obligantem ad aliquid faciendum: prohibitio volitionem absolutam & obligantem ad aliquid omitendum: consilium non voluntatem obligantem, sed tantum simplicem affectum Dei, & desiderium, ut aliquid præ alio eligatur tanquam bonum melius. Permissio vel